

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

1. března 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Nařízení (EU) č. 650/2012 – Dědění a evropské dědické osvědčení – Oblast působnosti – Možnost uvést podíl pozůstalého manžela v evropském dědickém osvědčení“

Ve věci C-558/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Kammergericht Berlín (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo) ze dne 25. října 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 3. listopadu 2016, v řízení zahájeném

Doris Margret Lisette Mahnkopf

za přítomnosti:

Svena Mahnkopfa,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Rosas, C. Toader (zpravodajka), A. Prechal a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. října 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za německou vládu T. Henzem a M. Hellmannem, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu L. Van den Broeck, J. Van Holm a C. Pochet, jako zmocněnkyněmi,
- za řeckou vládu G. Papadaki a K. Karavasili, jako zmocněnkyněmi,
- za španělskou vládu V. Ester Casas, jako zmocněnkyní,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Di Matteem, avvocato dello Stato,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Evropskou komisí M. Wilderspinem a M. Heller, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 13. prosince 2017,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 1, čl. 67 odst. 1 a čl. 68 písm. l) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení týkajícího se žádosti o vydání evropského dědického osvědčení, které iniciovala paní Doris Margret Lisette Mahnkopf po úmrtí svého manžela, a jejím předmětem je dědictví po této osobě.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení (ES) č. 650/2012

- 3 Znění bodů 7, 9, 11, 12 a 71 odůvodnění nařízení č. 650/2012 je následující:
„(7) Je třeba usnadnit řádné fungování vnitřního trhu odstraněním překážek volného pohybu osobám, které se v současnosti potýkají s obtížemi při uplatňování svých práv v souvislosti s dědictvím, jež má přeshraniční dopady. V evropském prostoru práva musí být občanům umožněno předem uspořádat své dědictví. Práva dědiců a odkazovníků, dalších osob zůstaviteli blízkých a věřitelů zůstavitele musí být účinným způsobem zaručena.
[...]
(9) Do oblasti působnosti tohoto nařízení by měly spadat veškeré občanskoprávní aspekty dědění majetku zůstavitele, konkrétně pak veškeré způsoby přechodu majetku, práv a závazků z důvodu smrti, ať už se jedná o přechod jako projev vůle na základě pořízení pro případ smrti, nebo přechod na základě dědění ze zákona.
[...]
(11) Toto nařízení by se nemělo vztahovat na jiné oblasti občanského práva než dědění. Za účelem jednoznačnosti by z oblasti působnosti tohoto nařízení měla být výslovně vyloučena řada otázek, jež by bylo možné považovat za otázky související s dědickými záležitostmi.
(12) Toto nařízení by se tak nemělo vztahovat na otázky související s úpravou majetkových poměrů v manželství, včetně manželských smluv známých v některých právních řádech v rozsahu, v jakém se tyto smlouvy nezabývají otázkami dědění, a s úpravou majetkových poměrů ve vztazích, jež se považují za vztahy s účinky obdobnými manželství. Orgány, jež se na základě tohoto nařízení zabývají určitou dědickou věcí, by však podle situace přesto měly při určování

majetku zůstavitele a příslušných podílů oprávněných osob vzít v úvahu vypořádání úpravy [vypořádání] majetkových poměrů zůstavitele v manželství nebo obdobných majetkových poměrů [zůstavitele].

[...]

(71) Osvědčení by ve všech členských státech mělo vyvolávat stejné účinky. Osvědčení by samo o sobě nemělo být vykonatelným titulem, ale mělo by mít důkazní účinky, a mělo by se předpokládat, že pravdivě dokládá prvky [skutečnosti], které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky [otázky], jako je věčná platnost pořízení pro případ smrti. [...]"

4 Článek 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:

„1. Toto nařízení se použije na dědění majetku zemřelých osob. Nepoužije se na daňové, celní či správní věci.

2. Z oblasti působnosti tohoto nařízení jsou vyloučeny:

[...]

d) otázky vztahující se k úpravě majetkových poměrů v manželství a k majetkovým uspořádáním ve vztazích považovaných rozhodným právem za vztahy s účinky srovnatelnými s manželstvím;

[...]"

5 Článek 3 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení definuje pojem „dědění“ tak, že zahrnuje „jakoukoli formu přechodu majetku, práv a závazků z důvodu smrti, ať již se jedná o přechod jako projev vůle v pořízení pro případ smrti, nebo o přechod na základě dědění ze zákona“.

6 Článek 21 tohoto nařízení, který stanoví obecné pravidlo týkající se rozhodného práva pro dědění, v odstavci 1 uvádí, že:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, je rozhodným právem pro dědění jako celek právo státu, ve kterém měl zůstavitel svůj obvyklý pobyt v době smrti.“

7 Článek 22 nařízení č. 650/2012, nadepsaný „Volba práva“, v odstavci 1 prvním pododstavci stanoví:

„Každá osoba si může zvolit za právo, jímž se řídí její dědictví jako celek, právo státu, jehož je státním příslušníkem v době uskutečnění této volby nebo v době smrti.“

8 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti rozhodného práva“, stanoví:

„1. Právem určeným podle článku 21 nebo článku 22 se řídí dědictví jako celek.

2. Tímto právem se řídí zejména:

[...]

b) určení oprávněných osob a jejich příslušných podílů a povinností, které jim mohou být uloženy zůstavitelem, a určení dalších dědických práv, včetně dědických práv pozůstalého manžela či partnera;

[...]"

- 9 Kapitola VI uvedeného nařízení, nadepsaná „Evropské dědické osvědčení“ obsahuje články 62 až 73. Článek 62 nařízení č. 650/2012 uvádí:

„1. Toto nařízení zavádí evropské dědické osvědčení (dále jen ‚osvědčení‘), které se vydá za účelem použití v jiném členském státě a vyvolá účinky uvedené v článku 69.

2. Použití osvědčení není povinné.

3. Osvědčení nenahrazuje vnitrostátní dokumenty používané v členských státech pro obdobné účely. Osvědčení, které již bylo vydáno za účelem použití v jiném členském státě, nicméně vyvolává účinky uvedené v článku 69 i v členském státě, jehož orgány je vydaly v souladu s touto kapitolou.“

- 10 Článek 63 tohoto nařízení, nadepsaný „Účel osvědčení“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Účelem osvědčení je jeho využití dědici, odkazovníky majícími přímá práva k dědictví a [...], kteří v jiném členském státě potřebují prokázat svůj status nebo vykonávat buď svá práva jako dědicové či odkazovníci [...]

2. Osvědčení může být zejména použito k prokázání jednoho nebo více z těchto prvků [skutečností]:

a) statusu nebo práv jednotlivých dědiců, popřípadě jednotlivých odkazovníků uvedených v osvědčení a jejich příslušných podílů na pozůstalosti;

b) přidělení konkrétní [majetkové] položky nebo [majetkových] položek, které jsou součástí pozůstalosti, dědici (či dědicům), popřípadě odkazovníku (či odkazovníkům), uvedeným v osvědčení;

[...]“

- 11 Článek 65 odst. 3 písm. d) uvedeného nařízení zní:

„Žádost [o osvědčení] musí obsahovat níže uvedené informace, pokud má žadatel takové informace k dispozici a jsou pro vydávající orgán nezbytné k tomu, aby mohl osvědčit prvky [skutečností] požadované žadatelem, přičemž, aniž je dotčen čl. 66 odst. 2, se spolu s žádostí předkládají veškeré relevantní dokumenty, a to v originále nebo kopii, jež splňují podmínky nezbytné pro ověření pravosti:

[...]

d) údaje o manželovi/manželce či partnerovi/partnerce zůstavitele, popřípadě o bývalých manželech/manželkách či bývalých partnerech/partnerkách: příjmení (případně rodné příjmení), jméno (či jména), pohlaví, datum a místo narození, stav, státní příslušnost, identifikační číslo (pokud existuje) a adresa;

[...]“

- 12 Článek 67 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„Vydávající orgán vydá osvědčení neprodleně v souladu s postupem stanoveným v této kapitole, pokud prvky [skutečností], které mají být osvědčeny, byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvek [skutečnost]. Použije k tomu formulář stanovený poradním postupem podle čl. 81 odst. 2. [...]“

13 V článku 68 uvedeného nařízení, jímž se řídí obsah osvědčení, se stanoví:

„Osvědčení obsahuje následující informace v míře požadované pro účel, za nímž je vydáváno:

[...]

f) údaje o zůstaviteli: příjmení (případně rodné příjmení), jméno (či jména), pohlaví, datum a místo narození, stav, státní příslušnost, identifikační číslo (pokud existuje), adresa v době smrti, datum a místo smrti;

[...]

h) informace ohledně manželské smlouvy uzavřené zůstavitelem, popřípadě smlouvy uzavřené zůstavitelem v souvislosti se vztahem, který má podle platných právních předpisů [rozhodného práva] obdobné účinky jako manželství; dále pak informace o úpravě majetkových poměrů v manželství nebo obdobném majetkovém režimu;

[...]

l) příslušný podíl každého z dědiců a případně seznam práv nebo majetku příslušejících jednotlivým dědicům;

[...]“

14 V článku 69 tohoto nařízení, nadepsaném „Účinky osvědčení“, se stanoví:

„1. Osvědčení vyvolává účinky ve všech členských státech, aniž by se vyžadoval jakýkoli zvláštní postup.

2. Předpokládá se, že osvědčení pravdivě dokládá prvky [skutečnosti], které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky [otázky]. Předpokládá se, že osoba uvedená v osvědčení jako dědic, odkazovník, [...] je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy či pravomocemi, přičemž uvedená práva nebo pravomoci nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví samotné osvědčení.

[...]“

Nariadení (EU) 2016/1103

15 Body 18 a 22 nařízení Rady (EU) 2016/1103 ze dne 24. června 2016 provádějící posílenou spolupráci v oblasti příslušnosti, rozhodného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových poměrů v manželství (Úř. věst. 2016, L 183, s. 1), zní takto:

„(18) Oblast působnosti tohoto nařízení by měla zahrnovat všechny občanskoprávní aspekty majetkových poměrů v manželství, pokud jde o každodenní správu majetku manželů a jejich majetkové vypořádání, zejména v důsledku rozluky manželů či úmrtí jednoho z nich. [...]

[...]

(22) Jelikož vyživovací povinnosti mezi manželi jsou upraveny v nařízení Rady (ES) č. 4/2009 [ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. 2009, L 7, s. 1)], měly by být vyloučeny z oblasti působnosti tohoto nařízení, stejně jako otázky dědění pozůstalosti po zemřelém manželovi, neboť ty upravuje [nařízení č. 650/2012].“

16 Článek 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 2 písm. d) stanoví:

„Z oblasti působnosti tohoto nařízení jsou vyloučeny:

[...]

d) dědění pozůstalosti po zemřelém manželovi“.

17 Článek 70 uvedeného nařízení, nadepsaný „Vstup v platnost“, v odstavci 2 druhém pododstavci uvádí, že se toto nařízení s výjimkou některých obecných a závěrečných ustanovení použije až ode dne 29. ledna 2019.

Německé právo

18 Ustanovení § 1371 odst. 1 Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník; dále jen „BGB“) stanoví toto:

„Při vypořádání majetkových poměrů v manželství z důvodu smrti jednoho z manželů se majetek nabytý během manželství vyrovná tím, že se zákonný dědický podíl pozůstalého manžela zvýší o čtvrtinu dědictví; učiní se tak bez ohledu na to, zda manželé v konkrétním případě nabyli během manželství nějaký majetek.“

19 Ustanovení § 1931 BGB stanoví:

„(1) Pozůstalý manžel dědí ze zákona vedle příbuzných první dědické skupiny ve výši jedné čtvrtiny, vedle příbuzných druhé dědické skupiny nebo vedle prarodičů ve výši jedné poloviny dědictví. Vedle prarodičů a potomků prarodičů dědí pozůstalý manžel ze zákona rovněž podíl z druhé poloviny dědictví, který by připadl podle § 1926 těmto potomkům.

[...]

(3) Ustanovení § 1371 BGB zůstává nedotčeno.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

20 Lutz Mahnkopf zemřel dne 29. srpna 2015. V době smrti byl sezdán s Doris L. M. Mahnkopf. Oba manželé měli německou státní příslušnost a trvalé bydliště v Berlíně (Německo). Jedinými dědici zůstavitele, jenž neučinil žádné pořízení pro případ smrti, jsou jeho manželka a jediný syn tohoto manželského páru.

21 Manželé podléhali zákonnému režimu odděleného jmění s vyrovnáním majetku nabytého během manželství při jeho zániku a neuzavřeli manželskou smlouvu. Majetek zůstavitele se nacházel v Německu s výjimkou spoluvlastnického podílu v rozsahu jedné poloviny na pozemku nacházejícím se ve Švédsku.

22 Na návrh Doris L. M. Mahnkopf vydal dne 30. května 2016 Amtsgericht Schöneberg (Obvodní soud v Schönebergu, Německo), jenž je soudem příslušným k vypořádání dědictví po L. Mahnkopfovi, vnitrostátní dědické osvědčení, podle kterého pozůstalá manželka a potomek zdědili každý polovinu majetku zůstavitele v souladu se zákonným přechodem práv stanoveným německým právem. Předkládající soud uvádí, že dědický podíl priznaný manželce je výsledkem použití § 1931 odst. 1

BGB, podle kterého se zákonný dědický podíl pozůstalého manžela, tj. čtvrtina, zvýší o další čtvrtinu v případě, že manželé podléhali zákonnému režimu odděleného jmění s vyrovnáním majetku nabytého během manželství při jeho zániku, jak vyplývá z § 1371 odst. 1 BGB.

- 23 Dne 16. června 2016 Doris L.M. Mahnkopf rovněž požádala notáře, aby jí v souladu s nařízením č. 650/2012 vydal evropské dědické osvědčení, ve kterém bude společně se svým synem označena za spoludědice, a to každý z nich poloviny dědictví v souladu s vnitrostátním pravidlem o zákonném přechodu práv. Toto osvědčení chtěla použít k převodu jejich vlastnického práva k nemovitosti nacházející se ve Švédsku. Notář poslal žádost Doris L.M. Mahnkopf Amtsgericht Schöneberg (Obvodní soud v Schönebergu).
- 24 Tento soud žádost o vydání evropského dědického osvědčení zamítl z důvodu, že dědický podíl přiznaný manželce zůstavitele vycházel, pokud jde o jednu čtvrtinu dědictví po zůstaviteli, z dědického režimu, a pokud jde o druhou čtvrtinu dědictví po zůstaviteli, z úpravy majetkových poměrů v manželství stanovené v § 1371 odst. 1 BGB. Pravidlo, podle kterého byla tato druhá čtvrtina přiznána a které se týká úpravy majetkových poměrů v manželství, a nikoli dědického režimu, přitom nespadá do oblasti působnosti nařízení č. 650/2012.
- 25 Doris L.M. Mahnkopf podala proti tomuto rozhodnutí odvolání ke Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo). Tímto odvoláním rovněž doplnila svůj původní návrh tak, že podpůrně žádala o to, aby bylo v evropském dědickém osvědčení jen pro informaci uvedeno, že její dědická práva vychází, pokud jde o jednu čtvrtinu dědictví po zůstaviteli, z režimu odděleného jmění s vyrovnáním majetku nabytého během manželství při jeho zániku.
- 26 Předkládající soud uvádí, že se právní teorie rozchází, pokud jde o otázku, zda pravidlo stanovené v § 1371 odst. 1 BGB je pravidlem dědického práva, nebo pravidlem upravujícím majetkové poměry v manželství. Uvádí, že s ohledem na svůj účel, a sice rozdělení majetku nabytého během manželství při jeho zániku z důvodu smrti jednoho z manželů, není § 1371 odst. 1 BGB pravidlem dědění „majetku zemřelých osob“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 650/2012. Podle právní teorie se pravidlo uvedené v tomto ustanovení musí použít vždy, když se účinky manželství, včetně otázek úpravy majetkových poměrů v manželství, řídí německým právem. Toto systematické použití by nebylo zaručeno, pokud by se toto pravidlo kvalifikovalo jako pravidlo dědického práva, jelikož oblast působnosti tohoto pravidla by se omezovala na situace, kdy se dědictví řídí německým právem, a to v souladu s články 21 a 22 nařízení č. 650/2012.
- 27 Předkládající soud se rovněž domnívá, že jelikož nejsou právní předpisy týkající se úpravy majetkových poměrů v manželství v Unii harmonizovány, nelze zvýšení zákonného dědického podílu pozůstalého manžela v důsledku použití pravidla v oblasti úpravy majetkových poměrů v manželství, v projednávaném případě § 1371 odst. 1 BGB, obecně do evropského dědického osvědčení zapsat, a to ani pro informaci.
- 28 Předkládající soud má však za to, že toto zvýšení by mohlo být v evropském dědickém osvědčení uvedeno, pokud se právo rozhodné pro dědění v souladu s článkem 21 nebo článkem 22 nařízení č. 650/2012, jakož i právo upravující majetkové poměry v manželství určí podle práva jednoho a téhož členského státu, bez ohledu na kolizní pravidlo, které se má použít. V projednávaném případě se právo rozhodné pro dědění, jakož i právo rozhodné pro majetkové poměry v manželství určí výhradně podle německého práva:
- 29 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že pro tento výklad by mohly hovořit formulace v čl. 67 odst. 1 a čl. 69 odst. 2 nařízení č. 650/2012, podle kterých skutečnosti, které mají být osvědčeny, byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění „nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní [skutečnost]“. Uvedený výklad by byl rovněž odůvodněn vzhledem ke druhé větě bodu 12 odůvodnění nařízení č. 650/2012 a účelu evropského dědického osvědčení, kterým je zjednodušit a urychlit přeshraniční uplatňování dědických práv.

30 Za těchto podmínek se Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je třeba vykládat čl. 1 odst. 1 nařízení [č. 650/2012] v tom smyslu, že oblast působnosti nařízení („dědění majetku zemřelé osoby“) se vztahuje i na ustanovení vnitrostátního práva, která, stejně jako § 1371 odst. 1 BGB, upravují majetkoprávní otázky po úmrtí jednoho z manželů zvýšením zákonného dědického podílu pozůstalému manželovi?
- 2) Je třeba v případě záporné odpovědi na první předběžnou otázku vykládat čl. 68 písm. l) a čl. 67 odst. 1 nařízení [č. 650/2012] v tom smyslu, že dědický podíl pozůstalého manžela, i když tento podíl vyplývá z části ze zvýšení jeho zákonné části na základě majetkoprávní úpravy, jakou je § 1371 odst. 1 BGB, lze uvést jako celek v evropském dědickém osvědčení?

Pokud je toto třeba v zásadě zamítnout, lze s tím přesto výjimečně souhlasit v situacích, kdy:

- a) je uvedené osvědčení vydáváno výlučně za účelem uplatňování práv dědiců v určitém jiném členském státu ve vztahu k zůstavitelovu majetku, který se v tomto státě nachází, a
- b) rozhodnutí ve věcech dědictví (články 4 a 21 nařízení [č. 650/2012]) a – nezávisle na tom, které kolizní normy jsou použity – otázky majetkových poměrů v manželství je třeba posoudit podle téhož vnitrostátního práva?
- 3) Je třeba v případě záporné odpovědi na první i druhou předběžnou otázku vykládat čl. 68 písm. l) nařízení [č. 650/2012] v tom smyslu, že dědický podíl pozůstalého manžela zvýšený na základě majetkoprávní úpravy lze jako celek – z důvodu tohoto zvýšení – uvést v evropském dědickém osvědčení, avšak jen pro informaci?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 31 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 1 odst. 1 nařízení č. 650/2012 vykládán v tom smyslu, že do oblasti působnosti tohoto nařízení spadá takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, podle kterého se v případě smrti jednoho z manželů majetek nabytý během manželství paušálně vyrovná tím, že se zvýší zákonný dědický podíl pozůstalého manžela.
- 32 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá z požadavků jednotného použití unijního práva i z požadavků zásady rovnosti, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii (rozsudek ze dne 18. října 2016, Nikiforidis, C-135/15, EU:C:2016:774, bod 28 a citovaná judikatura), přičemž tento výklad je třeba hledat s přihlédnutím nejen ke znění tohoto ustanovení, ale i ke kontextu ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (viz zejména rozsudek ze dne 18. května 2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, bod 22 a citovaná judikatura).
- 33 Podle svého znění čl. 1 odst. 1 nařízení č. 650/2012 stanoví, že se toto nařízení použije na dědění majetku zemřelých osob. Článek 1 odst. 2 tohoto nařízení taxativním způsobem vyjmenovává otázky vyloučené z oblasti působnosti tohoto nařízení, mezi nimiž jsou v písm. d) tohoto ustanovení uvedeny „otázky vztahující se k úpravě majetkových poměrů v manželství“. Článek 3 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení upřesňuje, že toto dědění zahrnuje „jakoukoli formu přechodu majetku, práv a závazků z důvodu smrti, ať již se jedná o přechod jako projev vůle v pořízení pro případ smrti, nebo o přechod na základě dědění ze zákona“.

- 34 Z bodu 9 odůvodnění nařízení č. 650/2012 rovněž vyplývá, že do oblasti působnosti tohoto nařízení by měly spadat veškeré občanskoprávní aspekty dědění majetku zůstavitele.
- 35 Pokud jde o cíle sledované nařízením č. 650/2012, je třeba připomenout, že podle bodu 7 odůvodnění usiluje toto nařízení o usnadnění řádného fungování vnitřního trhu odstraněním překážek volného pohybu osobám, které uplatňují svá práva v souvislosti s dědictvím, jež má přeshraniční důsledky. V evropském prostoru práva musí být totiž práva dědiců, odkazovníků a dalších osob zůstaviteli blízkých, jakož i věřitelů zůstavitele účinným způsobem zaručena.
- 36 Za tímto účelem nařízení č. 650/2012 stanoví vytvoření evropského dědického osvědčení, které má umožnit každému dědici, odkazovníku či osobě, jež má právo uvedené v tomto osvědčení, aby v jiném členském státu prokázal svou způsobilost a svá dědická práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. října 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, bod 59).
- 37 Co se týče kontextu dotčeného ustanovení, z bodů 11 a 12 odůvodnění nařízení č. 650/2012 vyplývá, že by se toto nařízení nemělo vztahovat na oblasti občanského práva jiná než dědění, a zejména na otázky související s úpravou majetkových poměrů v manželství, včetně manželských smluv známých v některých právních rádech, pokud se tyto smlouvy nezabývají otázkami dědění.
- 38 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že v souladu s § 1371 odst. 1 BGB se v případě zániku zákonného režimu odděleného jmění s vyrovnáním majetku nabytého během manželství při jeho zániku (*Zugewinnngemeinschaft*) majetek nabytý během manželství vyrovná tím, že se zákonný dědický podíl pozůstalého manžela zvýší o další čtvrtinu.
- 39 Ve svém vyjádření německá vláda v tomto ohledu uvedla, že se toto ustanovení vnitrostátního práva týkající se vypořádání společného jmění manželů použije pouze v případě zániku manželství z důvodu smrti. Jeho účelem je paušálně rozdělit majetek získaný během manželství, a to vyrovnáním znevýhodnění, které vyplývá z přerušení zákonného režimu odděleného jmění s vyrovnáním majetku nabytého během manželství při jeho zániku z důvodu smrti jednoho z manželů, aby se předešlo nutnosti přesně určit složení a hodnotu majetku na počátku a na konci manželství.
- 40 Jak uvedl generální advokát v bodech 78 a 93 svého stanoviska, podle informací, jež má k dispozici Soudní dvůr, se § 1371 odst. 1 BGB nevztahuje na rozdělování majetku mezi manžely, ale na nárok pozůstalých manželů na majetek již zahrnutý v pozůstalosti. Za těchto okolností se základním účelem tohoto ustanovení nejeví být rozdělení majetku nebo vypořádání majetkových poměrů v manželství, ale spíše kvantitativní vymezení dědického podílu pozůstalého manžela vůči podílům ostatních dědiců. Takové ustanovení se tudíž především týká dědění pozůstalosti po zemřelém manželovi, a nikoli majetkových poměrů v manželství. Z toho důvodu se takové pravidlo vnitrostátního práva, jako je pravidlo dotčené v původním řízení, týká otázek dědění ve smyslu nařízení č. 650/2012.
- 41 Tento výklad navíc není v rozporu s oblastí působnosti nařízení 2016/1103. Toto nařízení, i když bylo podle svého bodu 18 odůvodnění přijato s cílem zahrnout všechny občanskoprávní aspekty majetkových poměrů v manželství, pokud jde o každodenní správu majetku manželů a jejich majetkové vypořádání, zejména v důsledku rozluky manželů či úmrtí jednoho z nich, totiž výslovně z oblasti své působnosti v souladu se svým čl. 1 odst. 2 písm. d) vylučuje „dědění pozůstalosti po zemřelém manželovi“.
- 42 Konečně, jak rovněž uvedl generální advokát zejména v bodě 102 svého stanoviska, kvalifikace podílu připadajícího na základě takového ustanovení vnitrostátního práva, jako je § 1371 odst. 1 BGB, pozůstalému manželovi jako dědické otázky umožňuje uvést informaci o tomto podílu v evropském dědickém osvědčení se všemi účinky popsány v článku 69 nařízení č. 650/2012. Podle čl. 69 odst. 1 tohoto nařízení vyvolává evropské dědické osvědčení účinky ve všech členských státech, a není vyžadován žádný zvláštní postup. Odstavec 2 tohoto nařízení stanoví, že se předpokládá, že osoba

uvedená v osvědčení jako dědic je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy, přičemž uvedená práva nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví samotné osvědčení (rozsudek ze dne 12. října 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, bod 60).

- 43 Je tudíž třeba konstatovat, že dosažení cílů evropského dědického osvědčení by bylo v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, značně ztíženo, pokud by toto osvědčení neobsahovalo úplné informace týkající se práv pozůstalého manžela ohledně majetku zůstavitele.
- 44 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 1 odst. 1 nařízení č. 650/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že do oblasti působnosti tohoto nařízení spadá takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, podle kterého se v případě smrti jednoho z manželů majetek nabytý během manželství paušálně vyrovná tím, že se zvýší zákonný dědický podíl pozůstalého manžela.

Ke druhé a třetí otázce

- 45 Vzhledem k odpovědi podané na první otázku není třeba odpovídat na druhou a třetí otázku.

K nákladům řízení

- 46 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení musí být vykládán v tom smyslu, že do oblasti působnosti tohoto nařízení spadá takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, podle kterého se v případě smrti jednoho z manželů majetek nabytý během manželství paušálně vyrovná tím, že se zvýší zákonný dědický podíl pozůstalého manžela.

Podpisy.